

Algemene financiële en beleidskaders begroting 2027

Afeer

Notitie

Datum: woensdag 22 april 2026

Aan: de gemeenteraden van Oldambt, Pekela en Westerwolde

Van: het dagelijks bestuur van Afeer

Aanleiding

Op basis van artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) stuurt het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling ieder jaar vóór 30 april de voorlopige jaarrekening van het voorgaande jaar én de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting van het volgende kalenderjaar naar de raden van de deelnemende gemeenten.

In dit document staan in het kort de algemene financiële en beleidskaders voor de begroting van Afeer voor 2027. In de begroting 2027 wordt hier nader en specifieker op ingegaan. De voorlopige jaarrekening 2025 wordt separaat aan de raden aangeboden.

De Gemeenschappelijke Regeling Afeer

Afeer is op 1 juli 2018 gestart en voert voor de gemeenten Pekela, Oldambt en Westerwolde twee taken uit namelijk de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet (re-integratie taak en beschut werk).

Deze taken en bijbehorende bevoegdheden zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Afeer, die per 1 oktober 2025 is gewijzigd. Artikel 15 bevat de bepalingen over de gemeentelijke bijdragen en de te hanteren financiële verdeelsleutels.

Afeer is zich bewust van de financiële positie van gemeenten

Vanaf 2026 geldt een nieuw financieringssysteem tussen rijk en gemeenten. Hoewel het rijk de forse bezuiniging van 2,4 miljard euro voor 2026 deels heeft gedempt, blijven de financiële vooruitzichten voor gemeenten zorgelijk. Afeer realiseert zich dat dit gevolgen kan hebben voor de beschikbare middelen van de deelnemende gemeenten.

Afeer werkt al jaren actief aan kostenbewustzijn en het verlagen en beheersen van de bedrijfskosten, dat blijft een actueel thema. Ruim 80% van de begroting bestaat uit loonkosten die Afeer, als gevolg van wetgeving en afgesloten cao's, niet kan beïnvloeden. Daarmee leidt elke procent loonsverhoging tot een aanzienlijke kostenstijging.

Positief is dat gemeenten voor de periode 2025–2034 extra rijksmiddelen ontvangen voor de doorontwikkeling van sociaal ontwikkelbedrijven ('impulsbudget') en voor de realisatie van landelijk 10.000 extra banen voor mensen die niet in aanmerking komen voor beschut werk, maar ook niet regulier kunnen werken. Afeer en gemeenten maken hiervoor gezamenlijk plannen.

Werking nieuwe financiële verdeelsleutels

Sinds de begroting 2026 sluiten de verdeelsleutels voor de bepaling van de gemeentelijke bijdragen aan

Afeer beter aan op de daadwerkelijke afname van dienstverlening. De basis hiervoor is de realisatie in het jaar T-2. Dit maakt de bijdragen meerjarig minder voorspelbaar, zoals eerder al is toegelicht bij de begroting van 2026. De nieuwe verdeelsleutels zijn formeel opgenomen in de vorig jaar gewijzigde GR Afeer.

Uitgangspunten voor de begroting 2027

Afeer stelt de netto toegevoegde waarde in positieve zin bij

Sinds een aantal jaren streeft Afeer naar het behalen van een netto toegevoegde waarde van totaal 7,8 miljoen euro. De netto toegevoegde waarde bestaat uit verkregen opbrengsten uit marktopdrachten (omzet minus directe kosten) vermeerderd met de ontvangen bijdragen voor begeleiding van beschut werk medewerkers. Als gevolg van goed renderende marktopdrachten, een extra stijging van de rijksvergoeding voor begeleiding beschut werk en ook een sterkere toename van het aantal beschut werk medewerkers dan voorzien, is de behaalde netto toegevoegde waarde de laatste jaren hoger uitgevallen.

Bovenstaande geeft aanleiding om de netto toegevoegde waarde voor 2027 in positieve zin bij te gaan stellen in afgerond 8,4 miljoen euro. Ook wordt in de begroting vanaf 2027 een splitsing gemaakt in het bedrag aan begrote opbrengsten marktopdrachten en begrote ontvangsten begeleiding beschut werk.

Afeer volgt de cao-ontwikkelingen

Afeer werkt met meerdere cao's:

- Cao Wsw: loopt tot 31 december 2026. Voor 2026–2028 ligt een onderhandelingsresultaat klaar dat op 17 april 2026 ter bekrachtiging wordt voorgelegd aan het VNG-bestuur.
- Cao Aan de Slag (beschut werk): loopt tot 31 december 2025. Een akkoord voor 2026–2027 ligt klaar en wordt op 11 maart 2026 ter bekrachtiging voorgelegd aan het VNG-bestuur.
- Cao SGO (ambtelijk personeel): loopt af op 1 april 2027. Nieuwe onderhandelingen zijn nog niet gestart. De huidige afspraken zijn verwerkt in de begroting.

De financiële gevolgen van deze cao's passen, op basis van wat nu bekend is, binnen de meerjarige ramingen van de loonkosten.

Aangepaste en intensievere dienstverlening

De groep mensen die niet zelfstandig de stap naar werk kan maken blijft groot. Het aandeel langdurig werkzoekenden daalt nauwelijks en de instroom van mensen met een arbeidsbeperking in de Participatiewet neemt toe. Afeer blijft daarom investeren in ontwikkeling en begeleiding.

De in 2025 ingezette vernieuwde dienstverlening voor werkzoekenden wordt vanaf 2026 verder uitgerold, onder andere met goed uitgeruste Werklabs waar werkzoekenden praktijkervaring en vaardigheden kunnen opdoen. In 2027 wordt deze lijn voortgezet.

Ondersteuning van statushouders

Gemeenten zijn sinds de nieuwe Wet Inburgering weer verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders, inclusief oriëntatie op werk. Afeer ontwikkelt hiervoor speciale trajecten (o.a. oriëntatie op werk). De verwachting is dat deze doelgroep blijft groeien.

Uitvoering beschut werk

Gemeenten krijgen jaarlijks een taakstelling voor beschut werk en ontvangen hiervoor een vergoeding van het rijk. Naar verwachting wordt vanaf 2027 door het rijk een nieuwe systematiek ingevoerd waarbij de bepaling van de taakstelling en de daarbij behorende vergoeding wordt gebaseerd op realisatie. Afeer en de gemeenten hebben hier eind 2025 al op voorgesorteerd door de taakstellingsbeperking per 2026 los te laten. Iedere inwoner die een indicatie beschut werk ontvangt van het UWV, krijgt in principe een dienstverband bij Afeer.

Uitvoering Wsw

Het aantal sw-medewerkers daalt jaarlijks. De infrastructuur van Afeer wordt hierop aangepast via het strategisch huisvestingsplan: afstoten van locaties waar nodig, verduurzamen en upgraden waar mogelijk en noodzakelijk. Werksoorten worden beoordeeld op toekomstbestendigheid. Tegelijk moet een minimale omvang behouden blijven om werkervaring en begeleiding te kunnen blijven bieden.

Externe middelen en kostenbewustzijn

Afeer maakt waar mogelijk gebruik van externe financiering, zoals Regio Deal Oost-Groningen, NPG, JTF, Nij Begun (dit alles ten behoeve van de opzet en uitvoering project Overbrugbaan) en de Subsidieregeling Praktijkleren in de derde leerweg. Ook wordt gebruik gemaakt van financiële middelen die via de Arbeidsmarktregio beschikbaar zijn voor de inzet van diverse trajecten. Daarnaast blijft Afeer sturen op kostenbeheersing zonder aan kwaliteitsverlies te doen. Dit alles helpt om de gemeentelijke bijdragen zo laag mogelijk te houden.

Planning proces vaststelling begroting 2027

Het dagelijks bestuur stelt de conceptbegroting 2027 vast op 22 april 2026. Daarna wordt deze aan de gemeenten aangeboden, zodat de raden tijdig een zienswijze kunnen indienen bij het dagelijks bestuur van Afeer. Het dagelijks bestuur stelt tijdens haar vergadering van 25 juni 2026 - op basis van eventueel ontvangen zienswijzen - een advies op voor het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur stelt de begroting definitief vast op 2 juli 2026, zodat deze vóór 1 augustus 2026 kan worden aangeboden aan Gedeputeerde Staten van Groningen.

Besluit

Tijdens haar vergadering van woensdag 22 april 2026 heeft het dagelijks bestuur deze algemene en financiële kaders voor het jaar 2027 vastgesteld.

de voorzitter
Giny Luth

de secretaris
Johan van Dam